

A kisiparosok és kiskereskedők helyzete.

Tagadhatatlan, hogy a kiskereskedők és kisiparosok helyzete a békebeli helyzetükkel szemben lényegesen *javult*. Téves azonban az az általánosán kialakult vélemény, hogy ezek a háborús konjunktúrák kihasználása által tekintélyes vagyonhoz jutottak — kivéve néhány, igazán csekély számú boldog balandót — s így jövőbeni megélhetésük is biztosítottnak tekinthető. Csekély szerzeményük elegendő volna üzletük keretének megfelelő forgótőke gyanánt, sőt talán arra is, hogy üzletüket és illetve iparukat fejleszthessék, ha a megélhetésükhöz szükséges összeget a háború befejezéséig meg bírnák keresni, hogy ezáltal tőkéjük, ha nem is gyarapodnék, legalább érintetlenül maradna. De melyik kiskereskedőről és iparosról állítható, hogy szükségletét már most is megkeresi? És nem valószínű-e, hogy ezek kereset hiányában, felémézték azt a csekély tőkéjüket, melyet 4 éven át a legfáradtságosabb munka gyümölcseként gyűjtöttek? Hogy ez nem indokolatlan jajveszélés, hanem szomorú tényként fenyeget, könnyen meggyőződhetünk, ha az üzletekben egy kis szemlét tartunk. Vizsgáljuk meg a főváros, vagy bármely vidéki város kereskedéseit és műhelyeit, találunk-e ezekben egyebet, mint üres üzleti állványokat, utóbbiakon esetleg néhány javításra szoruló munkát? Ha a kereskedőnek nincs eladó áruja, az iparosnak iparcikkek előállításához szükséges anyaga, nem lehet keresete, tehát természetesen, hogy készpénzből kell megélnie.

Ha a kiskereskedő és kisiparos forgótőkének gyűjtött csekély vagyonát kénytelen lesz még a háború befejezése előtt felemészteni, nemcsak hogy jobb jövőre nem számíthat, hanem sokkal kétségbeesettebb helyzetbe kerül, mint amilyenben háború előtt színlődött. Mert míg békeidőben a hitelezők uzsoraárak melletti támogatására számíthatott s így valamiképpen mégis tengődött, háború után saját erejére lesz hagyatva, mivel hitelre egyáltalán nem számíthat. Hasztalan lesz vásárlási s munkaalkalom, ha a vásárláshoz és vállalkozáshoz szükséges tőke hiányzik.

Vizsgáljuk már most azon kisiparosok és kiskereskedők helyzetét, kik szerzeményük megtarthatása érdekében, háztartási szükségletüket minden körülmények között meg akarják keresni. Hát bizony ezekre sokkal szomorubb sors vár, mint amazokra, kik tőkéjüket lassan, de biztosan felemézték. Ezek a börtönt csak különös szerencsével kerülhetik el. Tudvalevő ugyanis, hogy árut gyárosból, vagy nagykereskedőtől beszerezni nem lehet. Ha mégis áruhoz akarnak jutni, kénytelenek lánckereskedőhöz fordulni és ezektől dugott árut, uzsoraárak mellett vásárolni. Csak természetesen, hogy drágán szerzett árut olcsón eladni, avagy drágán vásárolt kellékeket olcsó árban feldolgozni nem lehet. Következik tehát a rendőrség beavatkozása. Megállapítása annak, hogy az áru vagy iparcikk az effektív értéknél jóval drágábban lett forgalomba hozva, aminek az ellenkezőjét bizonyítani nem lehet, de nem is szabad, mert a lánckereskedő elég óvatos, számlát nem ad és az ilyen árubeszerezés a vevő részéről is árfelhajtás bünteslelményét képezi. Megnyílnak a börtönajtók, az illető meg lesz fosztva szabadságától, polgári jogaitól, szóval megszűnik ember lenni, csak azért, mert dolgozni és keresni akart. Ezeknél fogva a kiskereskedelemnek és iparnak nemcsak egzisztenciáját, hanem tisztességét is veszélyeztetve látom és ez utóbbi indított főképpen arra, hogy cikket megírtam.

Mint hogy a kereskedelem és a zsenge körét érő ipar fentartása, sőt különösen utóbbinak fejlesztése is, nemcsak egyeseknek, hanem elsősorban az államnak létérdeke, kormányunknak mindent el kell követni, hogy ezek háború után tőkében megerősödve, üzletüket folytathassák és fejleszthessék. Különösen vonatkozik ez a kisiparra, mert ha a háború után felszabaduló ipari munkásoknak megélhetését biztosítani nem tudjuk, úgy ezeket is kivándorlásra kényszerítjük, ahelyett, hogy a már régebben kivándoroltakat visszahódítanánk. Nem fogja ezt megakadályozni a hadbavonultaknak az államtól kilátásba helyezett támogatása sem.

Már most az a kérdés merül fel, hogy miképpen lehetne ezen fenyegető bajoknak elejét venni? Nehéz probléma a háború ötödik évében, teljesen kifogyva a készletektől, de szerény véleményem szerint mégis megoldható. Mindenekelőtt szükségesnek vélném a kiskereskedőket és kisiparosokat *elsőkézből való áruhoz juttatni*. Bármilyen nehéznek lássék is ez most, amikor a lánckereskedelem annyira elharapódzott, mégsem tartom lehetetlennek, ha a monarchia mindkét kormánya ennek feltétlen és elodázhatlan szükségét átérzi és törvényes intézkedésekkel lehetővé akarja tenni. A kezdetnek legnehezebb része a mi kormányunkra hárul. Minden rendelkezésre álló eszközzel kényszeríteni kellene az osztrák kormányt, hogy iparcikkeit ugyanabban az arányban bocsássa rendelkezésünkre, amilyen arányban mi élelmiszerekkel látjuk el Ausztriát. Ha erre mégve megállapodásra jutottak, törvényes intézkedésekkel *szigorú felügyelet alá kell venni az összes gyárakat és szigorúan ellenőrizni, hogy ezek csakis olyan nagykereskedőknek adják el készítményeiket, akik hatóságilag igazolni tudják, hogy ilyen cikkek előállításával már a háború előtt is foglalkoztak*. Ugyanez az eljárás követendő a nagykereskedőkkel szemben is, hogy ezek kizárólagosan olyan kiskereskedőknek és kisiparosoknak adhassanak el árut, akik a kereskedelmi és iparkamara bizonyítványával igazolni tudják, hogy ezen cikkek előállításával, illetve ipari célokra való feldolgozásával már a háború előtt is foglalkoztak. Ez szerény véleményem szerint megszüntetné azt a tarthatatlan állapotot, hogy erre teljesen hivatlanok, gyárosoktól és nagykereskedőktől összevásárolhasanak minden árut, ezt hónapokig eldugdossák és csak amikor bizonyos cikkekben nagy hiány mutatkozik, juttatják horribilis árak mellett illetékes helyekre. Fennállna még annak lehetősége, hogy maguk a kiskereskedők és kisiparosok juttatják lánckereskedők kezébe az árut, amiben kételkedem, mert ellenkezne érdekekkel. Ezeknek elsőrendű érdekük, hogy vevőköriüket a lehetőség szerint kielégíthessék, így annak támogatását a jövőre is biztosítsák. És mint hogy ily módon tisztességes és kockázat nélküli keresethez jutnának, nem merem feltételezni, hogy mégis akadjon olyan kiskereskedő vagy iparos, aki némi többlethaszonért egész egzisztenciáját és becsületét kockára tegye. Ha mégis akadna olyan, ám sújtsák a törvény teljes szigorával. Ne pénz-bírsággal, hanem a legsúlyosabb börtönbüntetéssel, hogy elrettentő példaképpen álljon mindenki előtt.

Rátérve most már a kisipar speciális érdekére, szükségesnek látom ugyancsak fontos államérdek szempontjából, hogy a kormány a kisiparosok létezéséről ne csak akkor vegyen tudomást, amikor ezeket hadimunkára ren-

deli be, hanem akkor is, amikor iparcikkek nagybani szükségletéről és állami szállításáról van szó. Szakítani kell végre azzal a rendszerrel, amely ilyen cikkek szállítását nem szakiparosokra, hanem nagyvállalkozókra bízta, tekintet nélkül arra, hogy az ilyen vállalkozók tudták volna, hogy tulajdonképpen milyen állat is az daxli, melynek szállítására a nagy haszon reményében vállalkoztak. Ha a kisipar fentartása és fejlődése tényleg fontos állami érdek, amiben senki sem kételkedhet, hiszen szomorúan tapasztaltuk ezt most a háború alatt, úgy a kormánynak ennek közvetlen támogatásáról egy percre sem szabad elfelejtkezni. Nem szabad iparcikkek előállítását közbevetett uton, harmadkézből a szakiparosokhoz juttatni, ami csak arra vezet, hogy a kisiparos, ha a vállalkozók által a minimumra leszállított árak mellett megélhetését mégis meg akarja találni, kénytelen silány anyagot felhasználni és felületes munkát végezni. Jussom a teljes kereset annak, aki ezt becsületes munkájával meg is érdemli. Ne tegye az állam lehetetlenné a kisiparosnak közvetlen vállalkozását horribilis óvadékok kikötésével, mint azt például a multban esendőrségi szállításhoz tette, előírva, hogy a vállalkozó tartozik a csekély munkadíjak dacára, a feldolgozás céljából rendelkezésére bocsájtott anyagok százezrekre rugó teljes értékét letétbe helyezni, mert az ilyen feltételek mellett a vagyontalan, vagy csak csekély tőkével rendelkező kisiparos sohasem vállalkozhat közszállításokra.

E hó 15-én tartják meg iparosaink országos kongresszusukat, melyen báró Szerényi József kereskedelemügyi miniszter személyesen vesz részt. Remélni merem, hogy az itt felsorolt sérelmeinket szóvá fogják tenni. És bizom önagyméltóságában, ki minden alkalommal hangoztatja, hogy a kisipar fejlesztése állami érdek és aki az iparosok iránti jóindulatának már számtalanszor tanujelét adta, hogy ezeket a bajokat a legrövidebb időn belül teljes megelégedésünkre orvosolni fogja.

Szegő Árpád.

A Szegedi Tisza Evezős Egylet szomorúan jelenti, hogy hű barátjuk és lelkes evezőstársuk,

Meák Gyula

elhunyt.

Emlékét kegyelettel őrizzük.

ÖZÜ. SEELENFREUND-né

kézimunka üzlete

Tisza Lajos-körút 48. sz.

Dus raktár előrajzolt kézimunkákban. Hímző munkát
.. elvállalok a legszebb ..
kivitelben.

Nagy raktár közeli kézimunkában.

SOMLÓ MÓR és SZILASI

tűzifa szén- és bognár-
fakereskedő **SZEGED,**
Párisi-körút 35. szám.

Helyi telefon 146.

Interurbán 146.

Ajánlanak waggonokint bármely vasuti állomásra szállítva, a kocsigyártó-iparhoz tartozó összes faanyagokat u. m.: **köris-, akác- és szilfarönköket, köris- és bükkfa keréktalpat, köris- és akácaküllőt bükkhasítványt, gömöblgyű nyírfarudat, ökörfármokat és gazdasági faárakat, u. m. kaszanyélt, favilla és nyírfaseprűt.** Kicsinybeni eladás helybeli telepükön. **Gyors, pontos és előzekeny kiszolgálás! Ajánlatokkal szívesen szolgálunk!**